

§ 12

Etu-Töölön tontin 422/5 asemakaavan muuttaminen, Kansallismuseon laajennus (nro 12677)

HEL 2020-001640 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 13. kaupunginosan (Etu-Töölö) korttelin 422 sekä katualueiden asemakaavan muutoksen 15.6.2021 päivätyn asemakaavan piirustuksen nro 12677 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12677 kartta, päivätty 15.6.2021
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12677 selostus, päivätty 15.6.2021, päivitetty Kylk:n 15.6.2021 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 22.2.2021, täydennetty 15.6.2021
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 12677 Kansallismuseo Liikennesuunnitelma Kylk 15.6.2021

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Kaavamuutoksen hakija

Eduskunta

Elisa Oyj

Helen Oy

Helen Sähköverkko Oy

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu	Esitysteksti
Telia Finland Oyj	Esitysteksti
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	Esitysteksti
	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
	Liite 1
	Liite 2
	Liite 3
	Liite 4
Kymp/Taloudentuki	Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee osoitteessa Mannerheimintie 34 olevaa korttelia sekä katualueita, jotka sijaitsevat Etu-Töölön kaupunginosan itäreunalla. Kaavaratkaisun tavoitteena on lisärakentamalla mahdollistaa suurten ja vaativien kansainvälisten näyttelyiden tuottaminen Kansallismuseoon, jonka nykyiset tilat ovat liian pienet siihen tarkoitukseen. Uudisosa rakennetaan Kansallismuseon päärakennuksen yhteyteen sen suojeluarvot huomioiden. Uudisrakennuksen tilat on tarkoitus sijoittaa museon pohjoispuolen pihapuiston alueelle suurimmaksi osaksi maan alle jättäen tilaa terassialueille, näyttelyille ja ulkotapahtumille. Tavoitteena on, että uudisrakennus voisi toimia omana itsenäisenä yksikkönään tai liittyä nykyiseen rakennukseen. Uusien yhteyksien avaaminen Mannerheimintielle ja Töölönkadulle parantaa pihatilojen saavutettavuutta. Kaavaratkaisussa rakennuksia koskeva suojelumääräyksen kirjaus pohjautuu nykyiseen suojelupäätökseen, joka on tehty valtion rakennusten suojelua koskeneeseen, nyt jo kumottuun asetukseen perustuen.

Uudisrakennuksen ja olemassa olevien rakennusten maanpäällinen ja maanalainen kerrosala on yhteensä 19 200 (12 100 + 7 100) k-m². Uudisrakennuksen maanalainen kerrosala on 4 200 k-m². Uutta museo-toimintaa palvelevaa kerrosalaa on 5 200 k-m², josta 935 k-m² sijaitsee maan päällä. Tontin tehokkuusluku on $e_{\square} = 1,15$.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piir.nro 7136), jonka mukaan museon uudisosan jalankulkuyhteyksien parantamiseksi tullaan kiinteistön kohdalla Mannerheimintiellä pidentämään raitiotiepysäkkiä pohjoiseen ja siirtämään suojatie pohjoisemmaksi.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että se mahdollistaa suurten ja vaativien kansainvälisten näyttelyiden tuottamisen Kansallismuseoon, tuo kaupunkikuvaan uuden arkkitehtonisen elementin, parantaa pihatilojen saavutettavuutta, elävöittää kaupunkirakennetta vastaamaan vierailijoiden, kiinteistön tulevaisuuden sekä kehittyvän keskustan tarpeita, alueen arvokas ympäristö huomioiden.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista siten, että edistetään kulttuuripalvelujen tarjontaa sekä tapahtumallisuutta ja kehitetään keskustan elinvoimaisuutta.

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on liike- ja palvelukeskustan (C1), keskustatoimintojen aluetta. Aluetta sivuaa pääkatumerkintä. Alueen lähellä kulkee pyöräilyn baanalinjauksia. Helsingin maanalaisen yleiskaavan (nro 12704) mukaan alue on kantakaupungin pintakallioaluetta. Asemakaavaselostuksessa viitataan vielä aiempaan maanalaiseen yleiskaavaan vuodelta 2011. Kaavaratkaisu on em. yleiskaavojen mukainen.

Laajennuksen suunnitteluratkaisu perustuu hakijan toteuttamaan kaksivaiheiseen arkkitehtuurikilpailuun vuodelta 2019, jonka voittajatyön perusteella kaavaratkaisu on laadittu.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alueella toimii Suomen Kansallismuseo, joka on osa Museovirastoa. Museorakennus ja sen piharakennukset Häkälä ja Vaunuvaja sekä tonttia reunustava muurirakenne 1900-luvun alusta (arkkitehdit Herman Gesellius, Armas Lindgren ja Eliel Saarinen) on suojeltu valtioneuvoston päätöksellä. Puurivit reunustavat puistomaista pihaa. Laajemmissa korjauksissa 1980-luvulla, vuosina 1998–2000 ja 2015–16 rakennettiin mm. uusi auditorio, maanalaisia varastoja, ja katutason esteetön sisäänkäynti. Näyttelytilat muutettiin olosuhdehallituiksi ja mm. torni peruskorjattiin. Katualueen ja korttelin alapuolella on toteutumaton tilavaus toiselle Töölönlahden pysäköintilaitoksen sisäänajotunnelille ja rampille Cygnaeuksenkadulta. Töölönkadulla on toteutumaton merkintä jalankululle ja pyöräilylle varatuksi alueeksi ja puurivimerkintä.

Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 1977 ja maanalainen asemakaava vuodelta 2001. Kaavoissa alue on merkitty museotoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YM) ja katualueeksi sekä maanalaiseksi tilaksi ajo- ja huoltoyhteyttä varten, jolla on ajoluiskavaus Cygnaeuksenkadulta. Rakennukset on suojeltu merkinnällä ark. Tunnelin ja rampin sekä jalankulun ja pyöräilyn aluemerkinnot on kaavaratkaisusta tarpeettomina poistettu.

Korttelialue on valtion omistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonlisäveroa seuraavasti: Museon kiinteistön kohdalla Mannerheimintiellä olevan raitiotiepysäkin pidentämisen ja suojatien siirron sekä näistä johtuvien katu- ja kevyen liikenteen muutosten rakentamisesta noin 150 000 euroa.

Kaavaratkaisu nostaa alueen arvoa, minkä vuoksi kaavaan liittyy maankäyttösopimus. Sopimus on hyväksytty kaupungin puolesta tonttipäällikön päätöksellä 10.11.2021 § 64 ja se on allekirjoitettu.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaikana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan sisällä ja lisäksi seuraavien tahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Museovirasto
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Senaatti-kiinteistöt
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kaupunginmuseo

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat rakennusten aiempaan suojelupäätökseen ja uudisrakennuksen liittymiseen olemassa olevaan rakennukseen suojeluarvot huomioon ottavalla tavalla. Lisäksi todettiin, että asemakaavan muutosehdotus ei edellytä vesihuollon lisärakentamista. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että on muotoiltu suojelupäätökseen liittyvä määräys sekä muut suojeleluun liittyvät kaavamääräykset toivotulla tavalla.

Mielipiteet

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Cygnaeuksenkadun ajotunnelivaraukseen, ra-

kentämisen turvallisuuteen, toiminnan luonteeseen, tontilla olevaan puustoon, uudisrakennuksen lasituksen vaarallisuuteen linnustolle, valaistukseen, rakentamisen aikaiseen liikenteen sujuvuuteen, alueen yrittäjien elinkeinon harjoittamiseen, esteettömyyden toteutumiseen, uudisrakennuksen arkkitehtuuriin ja jo olemassa olevan kokonaisuuden säilyttämiseen. Mielenpito on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että pohjoispuolen pihapuiston puurivit Töölönkadun ja Mannerheimintien puolella uuteen porttiin asti on merkitty säilytettäväksi tai uudelleen istutettaviksi saman lajin puustutuksilla. Rakentamisen aikaisista järjestelyistä, pelastusturvallisuudesta, henkilöturvallisuudesta ja louhimisesta päätetään toteutuksen yhteydessä. Esteettömyys varmistetaan rakennuslupavaiheessa. Kansallismuseon rakennukset ja muuri on suojeltu valtion omistamien rakennusten suojelusta annettuun asetukseen perustuvan suojelupäätöksen nojalla vuonna 1980, mutta asetus on sittemmin kumottu. Sen vuoksi Museovirasto tulee ehdottamaan, että korttelikokonaisuus suojeltaisiin kulttuuriperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) perusteella. Siihen saakka aiempi päätös on voimassa ja asemakaavassa se on otettu huomioon. Kirjallisia mielipiteitä saapui 6 kpl.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 22.2.-23.3.2021, mistä ilmoitettiin maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla.

Kaavaehdotuksesta tehtiin 1 muistutus. Muistutuksessa esitetty huomautus kohdistui uudisrakennuksen lasijulkisivuun, jota tulisi lähtökohteisesti käsitellä niin, että linnut huomaavat sen.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta: Helen Sähköverkko Oy, HSL, HSY, Museovirasto, Eduskunta, ELY-keskus, Elisa Oyj, Telia Finland Oyj ja kaupunginmuseo.

Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat kaavan yhteydessä laadittuun liikennesuunnitelmaan, jota kannatettiin, tietoliikenne- ja rakennusteisiin, joiden olemassaolo tulisi tiedostaa mahdollisten johtosiirtojen yhteydessä sekä olemassa olevan vesihuollon riittävyyteen. Museoviraston ja kaupunginmuseon lausunnoissa todettiin mm., että rakennus- ja suojelukysymys on ratkaistu asemakaavan muutoksessa asianmukaisesti, koska asetukseen tai rakennusperintölakiin perustuva suojelupäätös on ensisijainen asemakaavaan nähden. Kaavassa on otettu hyvin huomioon uudisrakennuksen sijoittuminen arvokkaaseen korttelikokonaisuuteen. Suojeltava pihan osa, säilytettävät puurivit sekä piha- ja ulkoalueita koskevat yleismääräykset turvaavat hyvin korttelikokonaisuuden arvokkaan ympäristön säilymisen ja suojelun taso on riittävä

ajatellen myös sitä, että pihan suojeleu sisällytetään aikanaan rakennusperintölain nojalla annettavaan päätökseen.

Lisäksi Helen Oy ilmoitti ettei sillä ole lausuttavaa.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Kaavan tavoitteet huomioon ottaen, kaavaehdotusta ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa julkisen nähtävilläolon yhteydessä esitettyjen huomautusten johdosta.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa.

Tarkemmat perustelut

Kaavaratkaisun vaikutukset ja tarkemmat perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12677 kartta, päivätty 15.6.2021
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12677 selostus, päivätty 15.6.2021, päivitetty Kylk:n 15.6.2021 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 22.2.2021, täydennetty 15.6.2021
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 12677 Kansallismuseo Liikennesuunnitelma Kylk 15.6.2021

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Muistutus
- 4 Tehdyt muutokset
- 5 Kaavamuutoshakemus 6.2.2020
- 6 Kaavamuutoshakemus 6.2.2020, liite, maankäyttösuunnitelma

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Kaavamutoksen hakija

Eduskunta

Elisa Oyj

Helen Oy

Helen Sähköverkko Oy

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Telia Finland Oyj

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kymp/Taloudentuki

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto

Kaupunginmuseo

Asemakaavoitus

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.12.2021 § 914

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HEL 2020-001640 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 13. kaupunginosan (Etu-Töölö) korttelin 422 sekä katualueiden asemakaavan muutoksen 15.6.2021 päivätyn asemakaavan piirustuksen nro 12677 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 15.06.2021 § 336

HEL 2020-001640 T 10 03 03

Hankennumero 5164_3, 3183

Eesitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 15.6.2021 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12677 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 13. kaupunginosan (Etu-Töölö) korttelia 422 sekä katualueita.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluajana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävillä-oloajana saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Käsittely

15.06.2021 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Kajsa Lybeck. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kajsa Lybeck, arkkitehti, puhelin: 310 37052
kajsa.lybeck(a)hel.fi
Janne Prokkola, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 16.02.2021 § 13

HEL 2020-001640 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12677 pohjakartan kaupunginosassa 13 Etu-Töölö. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12677
Kaupunginosa: 13 Etu-Töölö
Kartoituksen työnumero: 9/2020
Pohjakartta valmistunut: 15.2.2021 Uusinta (ensi tilaus 2020)
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911

merja.kyyro(a)hel.fi

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883

timo.tolkki(a)hel.fi